

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 10 OCTOMBRIE 1973¹

F.lli Variola S.p.A.
împotriva Amministrazione italiana delle Finanze
(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Tribunalul din Trieste)

„Taxă de debarcare”

Cauza 34/73

În cauza 34/73,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către președintele Tribunalului din Trieste, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

F.LLI VARIOLA S.p.A., Trieste,

și

AMMINISTRAZIONE ITALIANA DELLE FINANZE,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 19 al Consiliului din 4 aprilie 1962 privind stabilirea treptată a unei organizări comune a piețelor în sectorul cerealelor (JO din 20 aprilie 1962, p. 933) și a articolelor 18 și 21 din Regulamentul 120/67/CEE al Consiliului din 13 iunie 1967 privind organizarea comună a piețelor în sectorul cerealelor (JO din 19 iunie 1967, p. 2269), precum și privind anumite aspecte referitoare la aplicabilitatea directă a acestor dispoziții,

CURTEA,

constituită din R. Lecourt, președinte, R. Monaco și P. Pescatore, președinți de cameră, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh, M. Sørensen (raportor) și A. J. Mackenzie Stuart, judecători,

avocat general: A. Trabucchi

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

¹ Limba de procedură: italiana

HOTĂRÂRE

1 Întrucât, prin ordonanța din 12 ianuarie 1973, primită la grefa Curții la 27 februarie 1973, președintele Tribunalului din Trieste i-a cerut acesteia să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la interpretarea Regulamentului nr. 19 al Consiliului din 4 aprilie 1962 și a Regulamentului 120/67/CEE al Consiliului din 13 iunie 1967, referitoare la organizarea comună a piețelor în sectorul cerealelor, precum și cu privire la anumite aspecte referitoare la efectul direct al normelor dreptului comunitar în ordinea juridică a statelor membre;

Cu privire la prima întrebare

2 Întrucât, prin prima întrebare, Curții i se solicită să hotărască dacă noțiunea de taxă cu efect echivalent drepturilor vamale, menționată la articolele 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și la articolele 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67, este aceeași ca și cea menționată la articolele 9 și următoarele din tratat;

3 Întrucât dispozițiile tratatului, care interzic statelor membre să perceapă, în cadrul schimburilor comerciale intracomunitare, taxe cu efect echivalent drepturilor vamale, urmăresc să asigure libera circulație a mărfurilor în cadrul Comunității;

Întrucât prevederile regulamentelor referitoare la organizarea pieței agricole urmăresc, pe de o parte, același scop, în măsura în care interzic perceperea oricărui drept vamal sau a oricărei taxe cu efect echivalent în cadrul schimburilor comerciale intracomunitare și, pe de altă parte, scopul de a asigura un regim uniform la frontierele externe ale Comunității, în măsura în care aceste dispoziții impun o interdicție similară în privința importurilor care provin din țări terțe;

Întrucât nu există niciun element care ar putea justifica interpretările diferite ale noțiunii de „taxă cu efect echivalent”, astfel cum figurează la articolul 9 și următoarele din tratat, pe de o parte, și la articolele 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67, pe de altă parte;

Cu privire la a doua întrebare

4 Întrucât, prin a doua întrebare, Curții i se solicită să hotărască dacă o taxă aplicată doar mărfurilor importate – care provin fie din alte state membre, fie din țări terțe – numai datorită faptului că mărfurile sunt debarcate în porturile naționale, constituie o „taxă cu efect echivalent drepturilor vamale”, interzisă în temeiul dispozițiilor regulamentelor citate;

5 Întrucât din dosar reiese că prezenta cauză se referă la taxa numită „taxa de debarcare”, prevăzută la articolul 27 din legea italiană nr. 82 din 9 februarie 1963 privind taxele și drepturile maritime și percepută pentru mărfurile care, provenind din străinătate, sunt debarcate în porturi, rade sau debarcadere ale statului, în vederea importului definitiv sau temporar al acestora;

întrucât această taxă de debarcare se ridică, pentru cereale, la 30 de lire pe tona metrică;

întrucât venitul provenit din taxe este destinat echipamentelor portuare și lucrărilor de întreținere;

6 întrucât interzicerea oricărui drept vamal și a oricărei taxe cu efect echivalent privește orice taxă impusă cu ocazia sau datorită importului și care, afectând în mod specific produsul importat, și nu produsul de origine națională, are același efect restrictiv asupra liberei circulații a mărfurilor ca și un drept vamal;

întrucât, oricât de mică ar fi o astfel de taxă, perceperea acesteia constituie, împreună cu formalitățile administrative pe care le generează, un obstacol în calea liberei circulații a mărfurilor;

Cu privire la întrebările 3 și 6

7 Întrucât, prin a treia și a șasea întrebare, Curții i se solicită să răspundă dacă dispozițiile articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și ale articolelor 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67 trebuie să fie considerate ca norme direct aplicabile în statele membre, conferind astfel particularilor drepturi pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze;

8 întrucât în temeiul articolului 189 paragraful al doilea din tratat, regulamentul „are aplicabilitate generală” și „se aplică direct în fiecare stat membru”;

întrucât, în consecință, datorită naturii și funcției sale în sistemul izvoarelor de drept comunitar, acesta produce efecte imediate și, prin urmare, conferă particularilor drepturi pe care instanțele naționale sunt obligate să le protejeze;

întrucât, prin urmare, trebuie să se răspundă afirmativ la întrebarea adresată;

Cu privire la întrebările 4 și 5

9 Întrucât, prin a patra și a cincea întrebare, Curții i se solicită să răspundă, în esență, dacă dispozițiile regulamentelor în litigiu pot fi introduse în ordinea juridică a statelor membre prin măsuri interne care reproduc conținutul dispozițiilor comunitare, astfel încât respectivul domeniu să fie supus dreptului național și dacă, în consecință, este afectată competența Curții;

10 întrucât aplicabilitatea directă a unui regulament înseamnă că intrarea în vigoare și aplicarea acestuia cu privire la subiectele de drept se realizează fără nicio măsură de transpunere în dreptul național;

statele membre trebuie, în temeiul obligațiilor rezultând din tratat și pe care și le-au asumat prin ratificarea acestuia, să nu împiedice efectul direct, specific regulamentului și altor norme ale dreptului comunitar;

întrucât respectarea strictă a acestei obligații este o condiție indispensabilă aplicării simultane și uniforme a regulamentelor comunitare în întreaga Comunitate;

11 întrucât, în special, statele membre sunt obligate să nu ia nicio măsură care ar putea afecta competența Curții de a se pronunța cu privire la orice problemă de interpretare a dreptului comunitar sau privind validitatea unui act adoptat de instituțiile Comunității, ceea ce înseamnă că nu se admite nicio practică prin care li s-ar ascunde justițiabililor natura comunitară a unei norme juridice.

întrucât competența Curții, în special în temeiul articolului 177, nu este afectată de nicio dispoziție a legislației naționale care urmărește să transforme în drept național o normă a dreptului comunitar;

Cu privire la întrebarea 7

12 Întrucât, prin a șaptea întrebare, Curtea este invitată să hotărască dacă drepturile conferite particularilor prin articolele 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 rămân valide după intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 120/67;

13 întrucât din articolul 33 al Regulamentului nr. 120/67 reiese că regimul prevăzut de acesta era aplicabil de la 1 iulie 1967 iar Regulamentul nr. 19/62 este abrogat la aceeași dată;

întrucât, prin urmare, având în vedere că nu există nicio dispoziție contrară în acest sens, abrogarea regulamentului nu înseamnă eliminarea drepturilor individuale pe care acesta le-a creat;

întrucât, pe de altă parte, interdicțiile prevăzute la articolele 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 pentru statele membre de a percepe taxe cu efect echivalent drepturilor vamale, sunt reluate de articolele 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67;

întrucât, prin urmare, este necesar să se concluzioneze că drepturile create în favoarea particularilor în temeiul articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 rămân în vigoare, fără întrerupere, după intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 120/67.

Cu privire la întrebarea 8

14 Întrucât prin a opta întrebare Curtea este invitată să hotărască dacă un stat membru poate modifica data de la care se aplică interzicerea taxelor cu efect echivalent, printr-o dispoziție legislativă adoptată după intrarea în vigoare a regulamentelor care fac obiectul litigiului;

întrucât, din dosar reiese că această întrebare este adresată datorită legii italiene nr. 447 din 24 iunie 1971, prin care sunt eliminate taxa de statistică și taxa pentru servicii administrative, pe care Curtea, prin hotărârea din 1 iulie 1969, în cauza 24/68 (Recueil 1969, p. 193) și hotărârea din 18 noiembrie 1970, în cauza 8/70 (Recueil 1970, p. 961), le-a declarat incompatibile cu dispozițiile comunitare care interzic perceperea taxelor cu efect echivalent drepturilor vamale;

întrucât legea italiană prevede că eliminarea produce efecte numai de la data intrării sale în vigoare, respectiv 1 august 1971, cu excepția taxei pentru serviciile administrative percepute pentru mărfurile importate din alte state membre, care este eliminată de la 30 iunie 1968;

15 întrucât în dreptul intern nu pot fi adoptate dispoziții legislative care să se opună efectului direct în ordinea juridică a statelor membre al regulamentelor comunitare, precum și al altor dispoziții de drept comunitar, inclusiv interzicerii taxelor cu efect echivalent drepturilor vamale de la articolul 9 și următoarele din tratat, fără a se compromite caracterul esențial al normelor comunitare însele, precum și principiul fundamental al supremației dreptului comunitar;

întrucât acest lucru este valabil în special în ceea ce privește data de la care norma comunitară își produce efectele și creează drepturi în favoarea particularilor;

întrucât posibilitatea statelor membre, fiecare în ceea ce îl privește și fără autorizare expresă, de a alege data intrării în vigoare a normei comunitare este exclusă, datorită necesității de a asigura aplicarea uniformă și simultană a dreptului comunitar în întreaga Comunitate;

Cu privire la cheltuielile de judecată

16 Întrucât cheltuielile efectuate de Comisia Comunităților Europene, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări și întrucât procedura are un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea observațiilor Comisiei Comunităților Europene și ale societății Variola;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 9 și următoarele, articolele 177 și 189;

având în vedere Regulamentul nr. 19 al Consiliului din 4 aprilie 1962 privind stabilirea treptată a unei organizări comune a piețelor în sectorul cerealelor, în special articolele 18 și 20;

având în vedere Regulamentul nr. 120/67/CEE al Consiliului privind organizarea comună a piețelor în sectorul cerealelor, în special articolele 18, 21 și 33;
având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene, în special articolul 20;
având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene;

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tribunal din Trieste, prin ordonanța din 12 ianuarie 1973, hotărăște:

Cu privire la prima întrebare

1) Noțiunea de „taxă cu efect echivalent”, menționată la articolele 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și la articolele 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67, trebuie să fie înțeleasă în sensul articolului 9 și următoarele din tratat.

Cu privire la a doua întrebare

2) O taxă impusă exclusiv asupra mărfurilor importate numai datorită faptului că au fost debarcate în porturile naționale, constituie „o taxă cu efect echivalent unui drept vamal” și este astfel interzisă prin articolele 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și articolele 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67, în ceea ce privește importul cerealelor care provin fie din alte state membre, fie din țări terțe.

Cu privire la întrebările 3 și 6

3) Dispozițiile articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și ale articolelor 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67, prin care se interzice statelor membre să perceapă orice taxă cu efect echivalent drepturilor vamale, sunt direct aplicabile în ordinea juridică a statelor membre și conferă astfel particularilor drepturi pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze.

Cu privire la întrebările 4 și 5

4) O măsură legislativă de drept național care reproduce textul unei norme de drept comunitar direct aplicabile nu poate afecta cu nimic această aplicabilitate directă, și nici competențele Curții, în temeiul tratatului.

Cu privire la întrebarea 7

5) Drepturile create în favoarea particularilor, în temeiul articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 rămân în vigoare, fără întrerupere, în urma intrării în vigoare a Regulamentului nr. 120/67.

Cu privire la întrebarea 8

6) Efectul direct al articolelor 18 și 20 din Regulamentul nr. 19/62 și al articolelor 18 și 21 din Regulamentul nr. 120/67 se opune oricărei măsuri legislative naționale care are ca scop modificarea datei de la care aceste dispoziții produc efecte.

Lecourt Monaco Pescatore Donner Mertens de Wilmars
 Kutscher Ó Dálaigh Sorensen Mackenzie Stuart

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 10 octombrie 1973.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
R. Lecourt